СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 91. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 20. квітня, 1928.

VOL. XXXVI. No. 91. Jersey City, N. J., Friday, April 20, 1928. THREE CENTS.

АМЕРИКА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ПРИВИТАННЯ ЛЕТУНІВ

ЛЕТУНИ МАЮТЬ НОВІ ПЕРЕШКОДИ.

МОРЕЙ БЕЙ, Квібек, 18. квітня. — Майор Джеймз Фицморіс, айриський міністер летництва, що летів понад Атлянтійський океан на німецькому літаку „Бремені", видетів нині з Ґрінлі Айленда на літаку канадійського уряду, кермованім С. А. Шилером, щоби дістати для „Бремена" нові части, які були попсулися підчас лету. В дорозі літак Шилера зіпсувся; коли летуни висідали на острові Ст. Аґнес, 12 миль відси, де вони мали стрінути панну Юнкерс, дочку будівничого „Бремена", літак зломив собі деякі прилади в хвості так, що тепер буде треба його направляти, заким він буде могти пуститися в дорогу до Ґрінлі Айленда з частинами для „Бремена".

Звідси Фицморіс вислав до американських ґазет телеґраму, в якій заперечує підозріння, буцімто він покинув своїх товаришів подорожи та хотів зібрати виключно для себе всі почести зі своєї подорожи. Він мав на думці великі приготовання на принятте летунів, які роблять у Вашингтоні й Ню Йорку.

Фицморіс подав до деяких американських ґазет опис подорожи з Ірляндії до Америки, який дуже добре преставляє тисячі ріжних небезпек, які мусіли побороти летуни.

БОРОТЬБА ЗА ПРЕЗИДІЯЛЬНУ НОМІНАЦІЮ.

ЗНОВА ВИДВИГАЮТЬ КАНДИДАТУРУ КУЛИДЖА.

ВАШИНГТОН, 18. квітня. — Прихильники кандидатури Смита кажуть, що Смит має велику надію виграти при „праймеріз" у стейті Каліфорнії.

Проти Герберта Гувера піднесено в деяких ґазетах закиди, що він робив „безправні трансакції" підчас боксерського повстання в Китаю. Бувший американський представник у Китаю з того часу заперечує сей закид.

Сенатор Фес, що має провадити републиканську краєву конвенцію, заявляє, що якби конвенція не заявилася більшостю за одним кандидатом, то партія з конечности буде мусіти йменувати кандидатом ще раз Кулиджа.

ВЕЛИКІ ЗАПИСИ НА ПУБЛИЧНІ ЦІЛИ.

ЧОНСІ ДІПЮ ЛИШИВ ПОНАД ДВА МІЛІОНИ З МАЄТКУ, ЩО ВАРТУЄ ВІД 5 ДО 15 МІЛІОНІВ.

НЮ ЙОРК, 18. квітня. — У суді повіту Ню Йорк зложено тестамент померщого недавно американського фінансіста сенатора Чонсі Діпю. З тестаменту показується, що Діпю записав своїй жінці й одинокому синови тільки невеличку частину маєтку, а зате лишив великі записи на публичні цілі. Найбільший запис дістав Ейльский університет, бо аж цілий міліон.

Цілий спадок рахують на 5 до 15 міліонів долярів.

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК ПРИ БУДОВІ СОБВЕЮ.

НЮ ЙОРК, 18. квітня. — При будові нюйорського собвею на розі Бродвею й 174 вул. обвалилася земля та засипала 15 робітників. 12 з них вибратувано живими, а трох: Джорджа Сосновського, Мурина Ґарі Еванса й Тимота Вона, добуто вже без життя.

ДІТИ БАВИЛИСЯ ДИНАМІТОМ.

СИРАКЮЗ, Н. Й., 18. квітня. — Діти місцевого мешканця Вилиєма Кука й його сусідів бавилися через два дни 15 палочками динаміту, який найшли на пустім поли недалеко від своєї хатн. Діти перекидалися динамітом, як патиками, а на ніч ховали „забавку" під ґанок дому. Батько доглянув, чим вони бавляться, та доніс поліції. Поліція розвела слідство.

ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИЙСТВА, А ЙОМУ НЕ ВІРУТЬ.

ЕЛ РЕНО, Оклагома, 18. квітня. — Прокуратор сього повіту заявив, що Едвин Ален, що відбуває тепер довшу кару вязниці за підроблюванне чеків, зложив в його канцелярії заприсяжене зізнанне, що се він убив Едварда Ґвілера Гола, пароха епископальної церкви св. Івана в Ню Бронсвику, в стейті Ню Джерзі, та його хористку паню Е. Милз.

Ален заявив, що він дістав за „джаб" 6,000 долярів, які йому заплатив один дентист з Конетиката, кревняк вбитої пари. Ален каже, що він мав двох спільників, а то одного мущину та одну жінку.

Місцева поліція, порозумівшися з поліцією Ню Бронсвика, прийшла до переконання, що зізнання Алена не ґодять ся з правдою в кількох важних точках. Через те поліція й прокураторія не дуже то вірують історії Алена.

За сей злочин ставали свого часу на суд жена вбитого пароха та її два браття, але їх всіх звільнено від вини й кари. Поліція, видно, далі обстоює при своїй старій теорії, хоча їй не вдалося доказати її перед присяжними суддями.

ЗНАЙШЛИ СТАРИННЕ МІСТО ЗАСИПАНЕ ПІСКОМ.

БЕРЛІН, 17. квітня. — Німецький дослідник др. Емиль Трінклер, що вирушив перед роком до центральної Азії в ціли роблення наукових дослідів, повідомляє, що знайшов в пустині Таклямакан ціле місто, засипане піском. Розкопи, які там зараз розпочато, вказують на висоту культури, яка колись там панувала.

АДМІРАЛ КОЛЛАРД ЗАВИНИВ.

ЛОНДОН, 17. квітня. — Лорд Бріджмен заявив в парляменті, що заступник адмірала Бернард Коллард був змушений уступити з команди за те, що не надається до такого уряду. Коллард мав високі відзначення з часів війни, бо висадив аліянтські війська в Ґалліполі, але поробив дурниці через критику джезу на однім з військових балів. Затверджено одначе кари на тих офіцирів, що виступили проти Колларда, але з тим, що вони дістануть приміщення деінде. Рішенне задоволило всіх — лівих і консервативних.

АРЕШТИ ЙДУТЬ ДАЛІ.

Поляки не сплять і не задовольняються перемогою до сойму. Польська Чека провадить далі арешти серед Українців, тепер в звязку з переведеними виборами до сойму та сенату. Сотні тих, що було заарештовано перед виборами, тепер звільняють, бо немає підстав тримати в тюрмах, але рівночасно заповнюють звільнені місця новими вязнями. Арештовують переважно за аґітацію на виборах проти „одинки", тоб то проти списку „бльоку співпраці з урядом".

Тай взагалі не багато причин треба для того, щоби Українцеви попасти до вязниці. Так у селі Ходаки, кремінецького повіту, прикордонна сторожа заарештувала селянина Мельника за те, що той відважився запитати призвище серджанта залоги. Цього було досить, щоби обвинуватити селянина у шпіґунстві на користь большевикам.

ЖИТТЯ ГУЦУЛІВ.

Черновецька часопись „Боротьба" подає таке про життя Гуцулів:

Гуцули, це робітники ліса. Цього року вони дуже бідують, бо до загальної робітничої біди прилучилася ще і повінь. Це примушує їх шукати заробітку де-инде та найматися за будьяку платню. А тому, що в Карпатах нема зарібків, Гуцули йдуть до Румунії. Ідуть цілими транспортами, а там їх використовують у неможливий спосіб і заводять новітне рабство. Проти цього очевидного грабунку нещасні люди безсилі, бо закони в Румунії не охороняють прав робітника, а до того чужинця.

Бачучи свою безсилість, Гуцули пробують утікати, але їх попутано контрактами, до тогож не мають грошей і тому віддані на ласку і неласку грабіжників-Румунів, власників фірм, і просто гинуть.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

У Ню Йорку помер дня 15. квітня о 10. годині вечером Теофіль Качмар, член Українського Народного Союза.

Покійний походив з Микулинець, тернопільського повіту, в Галичині, де він родився 1. грудня 1883 року. До Союза належав 10 літ. Був членом Товариства Запорозької Січи, відділу 117 У. Н. Союза в Ню Йорку. Був дуже діяльним членом Союза. Він мав гарний голос та виступав часто на концертах.

Помер наглою смертю. Покійний лишив жену й двоє дітий.

Земля Йому Пером.

ВІЙНА ЗІ САМОГОНОМ.

Українське село завше ставило опір владі, особливо сельській. Стражники, або як їх звуть у Европі жандарми, ніколи не користались авторитетом і їх просто терпіли в селі, коли вони не бралися ретельно до виконання обовязків. Тепер не змінилося в тому напрямі ні на йоту. Селяне замісць того, щоби віддавати за безцінок хліб урядові, переґонять на самогонку, бо то є вигідніще. Про такий випадок непокори владі пише „Правда".

За селом Вахівка, на Київщині, в лісі селяне гнали самогон цілком безпечно, вивісивши навіть напис: „Винокуренний трест київської округи громадян Шкаврон та Пальченко".

Коли дозорчий міліції Бистрий надійшов туди, то на нього кинулись самогонщики-селяне і хотіли вбити. Бистрому вдалося втікти до села та сховатися у крайній хаті. Але селяне вломилися до середини, й зволікши з лави на підлогу, зачали бити, не вважаючи на заяву Бистрого, що він є дозорчий міліції. Справу розглядав суд і покарав тюрмою та конфіскацією майна.

Цей випадок цікавий з того, що село наше й надалі лишається тим українським селом, яке хочуть переробити большевики на свій лад та зразок. В цьому випадку характерним є те, що Українці не бояться влади, яка, очевидно, не користається, як і до революції, відповідною пошаною.

СЕНЗАЦІЇ.

Великого шуму між теольоґами наробив шведський лікар др. Гуґо Толь своєю новою книжкою, в якій доказує, що Христос не міг умерти на хресті в 24 годин після розпяття, тому, що анатомічно це неможливо. Також чудо воскресення розяснює він землетрусом, який міг скинути із гробу камінь. — Є чутки буцім-то Німеччина корнстала з покришки Швеції та Еспанії, щоби там робити вправи із своїми підводними лодками.— Внук Бісмарка, Отто, який працював у німецькій дипльоматії, на превелике згіршення своїх земляків зрікається своєї карієри в користь подружа в Швеції.

КОНЦЕРТ ТРОХ УКРАЇНСЬКИХ АРТИСТІВ.

Сеї неділі, 22. квітня, в 8-мій годині вечер, відбудеться в Пасейку, Н. Дж., в Українській Ґалі, 212 Президент стр., вокально-музикальний концерт, який уладжує пасейський молодий Українець, Іван Хованець, при участи двох инших українських артистів, котрими є: Евген Кузмяк (пяніст) з Кліфтон, Н. Дж., і Мирон Тимкевич (скрипак) з Ірвінґтон, Н. Дж. Пан Іван Хованець має гарний теноровий голос і студіював довший час музику з відомим нюйорським професором Н. Зеролеєю. Пасейські й околичні Українці повинні на сей концерт громадно явитись і своєю присутністю заохотити молодого артиста до дальшої праці над своїм музичним таланом.

НЕМОЛОВСЬКИЙ В ПАРИЖІ

Турецька влада виселила з Царгорода російського православного архиепископа Немоловського і він переїхав до Парижа. Давнійше Немоловський був в Америці.

АНТИСЕМІТИЗМ В СССР.

Нема числа большевицької ґазети, щоби не писалося про дикі випадки антисемітизму, який хвилями ходить по усьому радянському союзі. Влада кричить, що треба покінчити з проявами дикунства, а рівночасно нічого фактично не робить для попередження брутальних випадків. Цікаво те, що ініціятива до антисемитських випадків іде не від безпартійних, контрреволюціонерів, або петлюрівців, а від студентів членів партії та комсомольців. Про один з таких випадків розповідає „Пролетарська Правда".

„У студентському інтернаті міста Харкова трапився такий бридкий випадок антисемітизму, що слід звернути увагу прокуратури. До студента-жида Райхеля, що мешкав у інтернаті, ставилися вороже. Студенти Сичов, Архипенко та Нечуйченко, що мешкали разом з ним, не дозволяли Райхелеви їсти за одним столом з ними, виганяли з кімнати, не пускали то що.

„Головнож знущалися з його національности. Не дивлячись на заборону називати жидів жидами, а тільки евреями, Архипенко не кликав инакше, як „жидовская морда". А скінчилося з рештою тим, що Райхеля побили. Участь у цьому бридкому вчинкові брали головно громадські і партійні робітники. Зокрема Архипенко — секретар комуністичної фракції Музичного Технікуму, а Нечуйченко — технічний секретар комуністичної фракції того самого технікуму.

„В справу цю втрутилося бюро комфракції, але тільки Архипенкові висловлено догани, а про двох других навіть не згадували.

„Райхеля перевели до другої кімнати, але й тут не переставали з нього знущатися. Комсомолець Кравченко — студент Геодезичного Інституту після чергового нападу кинув в лице Райхелеви пляшку з тушом".

НЕ ПРИЗНАЄ ВИСШОСТИ АНГЛЬО-САКСОНСЬКІЙ РАСІ

ВЧЕНИЙ БІОЛЬОҐ КАЖЕ, ЩО ТЕОРІЯ ПРО ОТУ ВИСШІСТЬ ПОЗБАВЛЕНА НАУКОВОЇ ОСНОВИ. ЧЕРЕЗ ТЕ І АМЕРИКАНСЬКІ ІМІҐРАЦІЙНІ ОБМЕЖЕННЯ НЕРАЦІОНАЛЬНІ. НЕ ЗАДОВОЛЯЄ ЙОГО НІ КАТОЛИЦИЗМ, НІ ПРОТЕСТАНТИЗМ, АЛЕ ВІРИТЬ В ВИСШЕ ЄСТВО.

ЛОНДОН, 18. квітня. — Молодий учений біольоґ, Дж. Б. Галдейн, що викликав був перед 4 роками сензацію своєю розвідкою „Дедаль, або наука і майбутнє", виголосив тепер публичну лекцію в память Монкюр Д. Коввей, американського провідника в боротьбі з знесенням невільництва. В тій лекції, якій прислухувалося велике число людей науки, говорив Галдейн на тему „Наука і етика", піднісши на початку, що найбільше нещастє теперішних часів є те, що надуживають імени науки для інтересів ненаукових упереджень. Навязуючи до сего, обговорював він американські іміґраційні закони, що виходять на користь нордийських народів, котрі на думку американських деяких учених, а головно уряду, мають бути висшим типом народів, а тим самим краще надаються для Америки як майбутні горожани. Галдейн опрокидує ту теорію і каже, що вона не має ніде ніякого наукового узасаднення. Навпаки, коли крижувати прим. нордийського Шведа з Італійцем як „низшим" типом, то можна викресати кращу породу. Таке бачимо всюди в природі і таке з чоловіком. До того полудневі, европейські народи краще надаються до кольонізації полудневих американських стейтів.

Галдейн говорив ще про багато других справ. Обговорюючи релігійні справи, заявив, що не може признати ніякої висшости протестантизмови, коли в протестантській молитовній книжці буде стояти далі молитва проти граду і за побільшення королівської родини. Тому декан Інґе, що обороняє висшість нордийської раси і протестантизму, не має і тут рації. Галдейн подає далі, що наука не противиться істнованню Бога і признає „Висше єство".

В МОСКВІ ЗДОРОВО СВЯТКУВАЛИ.

21 СМЕРТНИХ ВИПАДКІВ І 1.500 АРЕШТІВ.

МОСКВА, 18. квітня. — Як святкували в Москві, пізнати по тім, що згинуло 21 осіб від „святочних" гостин, а то 15 згикуло від самогону, а 6 від „святочних" побоїв.

Жителі Москви сконсумували 4,500,000 бутельок горівки, 2,500,000 фляшок вина і 38.000,000 яєць. Арештовано 1,500 осіб. Шпиталі не могли дати собі ради з раненими і побитими. Церкви були переповнені народом, але молодіжи там не було.

ЯПОНІЯ ВИСИЛАЄ ВІЙСЬКО ДО КИТАЮ.

ТОКІО, 17. квітня. — В звязку з офензивою націоналістичної армії і її походом на Пекин японський уряд вислав до Тсінґтао воєнні кораблі та радить над тим, яку саме скількість війська належить вислати до Китаю для охорони інтересів японських жителів.

НОВИЙ ЗЕМЛЕТРУС В БОЛГАРІЇ.

НАСЕЛЕННЯ ВТІКАЄ СЕРЕД ПАНІКИ З ДОМІВ НА ПОЛЯ.

СОФІЯ, Болгарія, 18. квітня. — Столицю Болгарії навістив землетрус, який дався відчути трома наворотами. Землетрус засягнув полосу міста Чірпан, яке було навіщене тим самим нещастем минувщої суботи.

Бідне населення втікає з домів, бо боїться повторення недавної катастрофи, якої жертвою впали тисячі домів і біля сотки людей.

СТАВЛЯТЬ ГІНЕФЕЛДА НА ПОСЛА.

ВИКОРИСТОВУЮТЬ ВДАЧНИЙ ПЕРЕЛЕТ ЧЕРЕЗ ОКЕАН ДЛЯ НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ АҐІТАЦІЇ.

БЕРЛІН, 18. квітня. — Націоналістична партія поставила барона Гінефелда кандидатом на посла. Вибори до слідуючого парляменту відбудуться в маю. Націоналісти мають повну надію, що той мандат певний з огляду на те, що Гінефелд фінансував літак Бремен і цілий перелет через океан. Другі ґрупи висказують своє неґодованне, що націоналісти згл. монархісти використовують перелет для партійних цілей.

ШТРЕЗЕМАН ЗА ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОЮ ГАРМОНІЄЮ.

ЦЕ ЛЕЖИТЬ В ІНТЕРЕСІ НІМЕЦЬКОЇ ТОРГОВЛІ.

БЕРЛІН, 18. квітня. — Міністер заграничних справ Штреземан говорив на конвенції товариства німецьких промисловців і торговців та заявив, що Німеччина не зможе вивязатися зі своїх фінансових зобовязань, ані німецька торговля та промисл не зможуть піднестися без міжнародної кооперації. Посередником в такій міжнародній кооперації являється, на думку Штреземана, Ліґа Націй, яка прямує до цего, щоби позносити тарифові і другі перешкоди, що тамують міжнародну торговлю.

НОВИЙ САБОТАЖ.

МОСКВА, 18. квітня. — Генеральний секретар комуністичної партії Сталін подав, що по куркулях треба совітам боротися з новою язвою. Є ними техніки, що рівнож саботують як і куркулі.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРАВНО-ДЕРЖАВНА ЗАЯВА

На іншому місці подаємо правно-державну заяву, яку зложив др. Дмитро Левицький в польськім соймі від імени Українського Посольського Клюбу. Ця заява є ще важна тому, що отсе зложили її українські заступники тої галицької землі, яка досі формально в соймі не була заступлена, бо Українці у Галичині в попередних виборах участи не брали. Др. Дмитро Левицький, котрий являється заразом головою Укр. Національно-Демократичного Обєднання (УНДО), себто тої партії, яка провела до сойму найбільше число українських послів і проти якої підношено закиди угодовости, заявив урочисто, що нашим найвищим, святим і непорушним ідеалом є: Незалежна, Суверенна, Соборна, Українська Національна Держава на всій українській території та що українські посли, вступаючи до польського сойму, будуть змагати і на соймовій арені до здійснення найвищого права нашого народу. Нема двох гадок що до того, що наші посли заманіфестували гідно свое становище супроти польської держави. Тепер тільки ходить о те, щоби український клюб вів на далі в польськім соймі таку політику, яка відповідала би духови цеї заяви. Ми не привязуємо великої ваги до польського сойму ні до праці на соймовій арені. Але всеж таки не можемо поминути цего, що соймова арена дає нашим послам змогу добивати Польщу в очах культурного світа. Тут можна вивести на денне світло всі ті варварства, яких допускається Польща на наших землях, тут можна ставити польській державній машині на кождім кроці колоди під ноги. І це послідне найважніше, бо це одиноке, що наші посли будуть в силі доконати. А і це буде великим успіхом, коли будемо спиняти розвій Польщі, коли будемо вносити розклад в її державний організм в тій надії, що він приведе Польщу до упадку. Бо без розвалу Польщі годі думати про визволення західно-українських земель.

Вибравши українських послів, мають західно-українські землі заразом і своє правне народне представництво. Маючи українських послів, маємо рівнож можність поширити організацію нашого народного життя, а разом з тим піднести в масах народнього духа. Посли мають можність ставати перед виборцями, коли захочуть, здаючи свої посольські звіти. Галицькі посли, не звязані ніяким „сокальським кордоном", будуть могли легко обіздити волинські, холмські, підляшські і поліські землі і в той спосіб поглиблювати в масах ідею обєднання і української соборности, а все те буде становити великий національний капітал, який придасться у відповідним моменті революційного зриву проти Польщі, який певно прийде, як прийшов день 1. падолиста 1918 року. А коли посли наші будуть вести таку роботу, тоді їх державно-правна заява набере реального змісту.

ПРАВНО-ДЕРЖАВНА ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОГО КЛЮБУ,

виголошена на пленарному засіданні сойму дня 29-го березня 1928 р.

Варшава, 29. III. 1928.

В часі дискусії над буджетовою провізорією вступив на соймову трибуну **голова Українського Клюбу пос. д-р Дмитро Левицький** і промовив: „Дискусія над буджетовою провізорією вимагає вияснення загального політичного становища. Тому я, користаючи з нинішньої нагоди, заявляю:

Вступаючи до польських законодатних установ як представники цеї частини великого українського народу, яка опинилася в межах Річипосполитої польської, заявляємо з цеї трибуни перед цілим світом: Український нарід в Польщі живе в числі поверх 6 міл. душ компактною масою як подавляюча й безсумнівна більшість у Сх. Галичині враз з Лемківщиною, на Холмщині, Підляші, Поліссі та Волині, займаючи на південно-східній і східній полосі польської держави величезну й суцільну територію, кругло 200 тис. квадратових кільометрів землі. Землі ці безпосередньо лучаться з дальшою суцільною національною українською територією на сході, з Придніпрянською Україною, на півдні та південному сході з Закарпаттям, Буковиною й Бесарабією, творячи її нерозривну складову частину. Український нарід є споконвічним автохтоном цих земель. Землі ці в історичній минувшині входили до Київської Держави, творили самостійну Галицько-Володимирську Державу, з часом, як частина, належали до держави створеної гетьманом усеї України Богданом Хмельницьким, а під чужим пануванням (литовським, польським, австрійським і російським) ніколи не втратили своєї національної окремішности й не зреклися стремлінь до державної незалежности.

Навязуючи до своїх непогаснутих історичних традицій, спираючись на переважаючім українськім характері всіх земель і здійснюючи святе право кожної нації на самоозначення, український нарід на всіх своїх етнографічних землях здійснив у недавньому минулому свій заповітний національний ідеал державної незалежности: а) четвертим універсалом Української Центральної Ради в Київі з дня 22. січня 1918 р., проголошуючи Українську Народню Республику на українських землях бувшої російської займанщини; б) законом Української Національної Ради у Львові з дня 19-го жовтня 1918 р., покликуючим до життя Українську Державу на українських землях бувшої австро-угорської монархії (Сх. Галичина, Буковина та Закарпаття) і накінець в) актом з 22-січня 1919 р., проголошуючи в Київі сполуку обидвох українських державних одиниць в одну Соборну, Незалежну та Суверенну Українську Народню Республику.

В обороні цієї Держави перед нападом Росії, Польщі та Румунії в рр.1918—20 український народ пролив море крови та зложив гекатомби жертв найкращих своїх героїв, що впали на полях битв, або згинули смертю мучеників у таборах полонених.

Згадуючи з найбільшою гордістю цей героїчний період нашої недавньої історичної хвилі, схиляємо в найглибшій пошані голови перед тінями наших національних героїв і вірні їх святим заповітам урочисто заявляємо, що **найвищим святим і непорушним ідеалом нашим є: Незалежна, Суверенна й Соборна Українська Національна Держава на всій українській території.**

Тому то всі міжнародні акти, якими споконвічні частини української землі, — Сх. Галичина з Лемківщиною, Землі Холмщини, Волині, Підляшша та Полісся, — **признано Польщі, а саме: мировий договір у Ризі з 18-го березня 1921 р. і рішення Конференції Амбасадорів у Парижі з 14-го березня 1923 р., які то акти насилують право українського народу на самоозначення, уважаємо де юре неправосильними. А вступаючи до сих законодатних палат, будемо й тут змагати до здійснення найвищого права української нації.**

Займаючи, зокрема становище до внесеної буджетової провізорії, заявляємо, що будемо голосувати в звязку з загальним нашим становищем проти внесеного буджетового законопроєкту.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний місячний мітінг відбудеться 22. квітня, в неділю, в гали церковній, в 1-ій год. попол. Проситься всіх членів прийти на сей мітінг, бо є важна справа до полагодження. — Е. Марченко, предс.; М. Гнатів, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 187, повідомляє всіх своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, дня 22. квітня, в годині 1-ій пополудни, під ч. 301 Юніон стріт. Проситься всіх членів прийти на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати сво ізалеглости. Не явившийся член на сей мітінг підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Григорій Обаль, голова; Іван Чупрун, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 22. квітня, в годині 1-ій пополудни в гали церковній. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є дуже важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо принимати нових членів і їх дітий без вступного. Пригадується тим членам, котрі ще не зложили по 1 дол. на Сиротинець, щоби зложили сего місяця, щоб можна було в короткім часі гроші відіслати до комітету. — М. Скочипець, предс.; И. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє своїх членів, що чвертьрічний мітінг відбудеться в 1-ій годині пополл. в неділю, 22. квітня, в гали шкільній при Ґрір і Савт ул. На порядку нарад дуже важні справи до вирішення, тому присутність кождого урядника і члена конечна. Не явившийся член заплатить кару після статута. — Яків Красновський, предс.; Василь Левчик, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 21. квітня, в годині 7:30 вечером в Укр. Гор. Клюбі, 618 West Lackawanna Ave. Проситься членів конечно прибути на сі збори. — Р. Рубльовський, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє, що мітінг відбудеться в год. 7-ій вечером в суботу, 21. квітня, в гали церковній, 127 Парк ул. Є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитись. — К. Марущак, предс.; Н. Хабінець, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні і місячні збори відбудуться в суботу, 21. квітня, точно в годині 8-ій вечером в Укр. Нар. Домі, 217 Іст 6-та ул. Обовязком є кождого члена прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Проситься тих членів, котрі ще не зложили жертви на Сиротинець за рік 1928, щоби постарались принести на сі збори. Будемо принимати нових членів до Бр. і У. Н. Союза без вступного, тому члени повинні привести зі собою нових кандидатів. — Николай Марків, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 22. квітня, в годині 2-ій пополудни, в товариськім домі, під ч. 1258 Harold St., на Норт Ґудман. Проситься членів прибути на означений час, бо є богато справ до полагодження. — Д. Коритко, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні бори відбудуться в неділю, 22. квітня в 2-ій год. попол., під ч. 610 S. American St. Проситься всіх членів прибути на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо дальше нікого не будесь тримати на кредит. — І. Сорока, предс.; М. Барна, кас.; О. Будай, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза, повідомляє, що членкиня сего Братства, Софія Захарейчук, померла 17. квітня ц. р. Похорон відбудеться дня 20. квітня з дому жалоби під ч. 24 James Ave., Jersey City, в годині 9. рано. — В. І. П.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Повідомляється членів Читальні Просвіти при Січовім Домі, що **місячні збори** відбудуться **в неділю, 22. квітня** в годині 6-ій вечер в Січовім Домі.

Проситься членів зійтись точно на означений час, бо є важні справи до полагодження.

91 Уряд Читальні.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(87)

„Перший виступає з докладом про розстріл козаків полку Богдана Хмельницького член Ґенерального Військового Комітету поручик Левицький*), який разом з лікарем Сивошапкою робив в цій справі слідство.

„З тих матеріялів, які він добув як від салдатів-Українців, так і від зовсім приватних людей, які добровільно приходили й свідчили про ті чи инші подробиці, видно, що події проходили так:

„Перший і другий ешалони полку ім. гетьмана Богдана Хмельницького було погружено до 3 годин дня. За цей час стоянки на стації „Київ-Товарова" до 9 годин вечером (чи не навмисне затягнулася до ночі відправка ешалонів? — В. К.) у козаків Богданівського полку помічався дуже гарний настрій. Коло вагонів зібралася компанія родичів, знайомих, чулась гармонія, пісні. Є свідки, які кажуть, що коли потяг з першим ешалоном рушив, то Богданівці дали кілька стрілів у повітря, але другі свідки підтверджують, що цього не було. Цей факт не встановлений. Коли він був, то не викликав ніяких инших вистрілів. Не було також ніяких вистрілів коло стації пасажирської, повз яку проходив поїзд. Тільки аж коло мосту, що за пасажирською стацією, невідомо ким був зроблений спочатку один, а потім кілька вистрілів по ешалону. Далі більше десятка стрілів було зроблено з Кадетської Рощі. Але перший ешалон не стріляв і спокійно дійшов до ст. „Пост Волинський" та був пропущений далі.

„Коли через пів години проїздив другий ешалон, то по йому почали стріляти зі всіх боків.

„Ріжні свідки показують, що були стріли з гори, з Соломенки, з Жилянської і Степанівської вул. і од нових будівель, що проти пасажирської стації. Багато свідків кажуть, що кулі летіли також через стацію. Останні оказання підтверджуються дірками на вагонах, які стоять повз лінії залізниці.

„Колиж другий ешалон вийшов у полки, то його почали обстрілювати з боку Кадетської Рощі.

„Один свідок розказує, що чув, як кірасір хвалився, що він випустив дві пачки набоїв по Богданівцях.

„Коли перед семафором стації Посту Волинського потяг затримали, то виявилося, що в ньому трое убитих і шість поранених. Під час цеї стоянки всі козаки потроху заспокоїлись і дехто навіть заснув. Але несподівано вмент почулися вистріли з гори. З ешалону стали одстрілюватися. Завязалася перестрілка. По ешалону почали стріляти зі скорострілів.

„Богдановці почали кричати, що це непорозуміння, що вони здаються.

„Кірасири почали кричати: „кидайте зброю і виходьте — ми вам покажемо вільну Україну!" При чому, як показують **майже всі свідки**, кірасіри били Богдановців прикладами, а одного офіцира поранили штиком.

„Як вияснило дознання, серед кірасирів є тільки три легко поранених, тоді як серед Богдановців тільки вбитих 16, щож до поранених, то кількість їх не зясована, бо багато розбіглося з ешалону під час розстрілу.

„Далі Левицький переказує показання кількох свідків (сторожі з залізниць, одного еврея і инших), які вказують, що для ешалона була зроблена засідка.

„Один кірасир розказав, як він з товаришами видерли з рук одного Богдановця рушницю, а потім убили його прикладами.

„Селянка з Поста Волинського розказала, як на її очах два кірасири, вглядівши, як один салдат вилазив на городі з картоплі, прибігли до нього й зарубали шаблями.

„На запитання Шрага, хто розпорядився викликати на Пост Волинський ескадрон кірасирів, Левицький оповідає, що не знає хто і як це зробив, але відомо, що прийшов приказ з Київа.

„На запитання Зімберфарба, що робили під час розстрілу козаків офіцири кірасирів, Левицький приводить показання одної жінки, яка розказувала, що офіцири кірасирів керували стріляниною і що стріляти зі скорострілів почали по команді офіцирів".

„Член Всеукраїнської Ради військових Депутатів, Величко виступає з додатковим докладом. З його слів вияснюється, що Київська військова влада, на чолі з комaндантом ґенер. Цицовичем та иншими офіцирами-Росіянами заздалегідь розставила кірасирів і донських козаків навмисне длятого, щоби розброїти Богдановців та заарештувати їх.

„Один свідок, заявляє Величко, чув розмову Цицовича з офіцирами-Донцями та офіцирами з одної школи прапорщиків, при чому Цицович сказав, що по його пляну треба Богдановців погрузити у вагони, вивезти з ешалонами до Посту Волинського й там розброювати всіх.

„Член Комітету Центральної Ради О. Гермайзе, котрий пішки ходив до самого Посту Волинського здовж залізниці розпитував людей та самих кірасирів про те, що скоїлось у ночі, робить повідомлення про те, що з т. Фуневичем чули, як в гурті кірасирів велася завзята протиукраїнська аґітація а один з кірасирів казав, що „Центральну Раду треба розігнати й ми це зуміємо зробити".

(Далі буде).

*) Юрист, Присяжний, повірений (адвокат). — В. К.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Всенародне віче в справі засуджених на смерть.

Варварський засуд на смерть двох невинних Українців польським судом у Львові схвилював всю нашу іміграцію. Бо це не послідний засуд. Знова розпочався новий політичний процес, а на лаві обжалованих засяде знова квіт народу — українська молодь. За те, що бореться з окупантом.

Американська іміграція зрозуміла, що її обовязком є помогти поневоленим братам.

Щоби і филаделфійська громада запротестувала проти засуду на смерть Атаманчука і Вербицького — скликано з рамени Української Стрілецької Громади наради представників всіх організацій м. Филаделфії на день 8. квітня, які вирішили вислати негайно протестаційні телеграми та скликати на день 22. квітня всенародне віче в Українській Галі при 849 Н. Френклин. Не є це політичне віче, але збори Українців, котрі хочуть ратувати засуджених на смерть і наше молоде покоління від ляцького терору.

Коли филаделфійська громада береться за це велике діло, то кождий свідомий Українець мусить тямити, що його присутність на вічу конечна, що від сили віча залежатиме і сила протесту, а тим самим від кождого з нас залежить успіх оборони засуджених на смерть.

Филаделфійське віче мусить випасти величаво — та бути приміром для других громад.

Тому всі свідомі Українці спішіть в день 22. квітня зараз по службі Божій на віче, на оборону засуджених!

Филаделфієць.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФАРМИ!

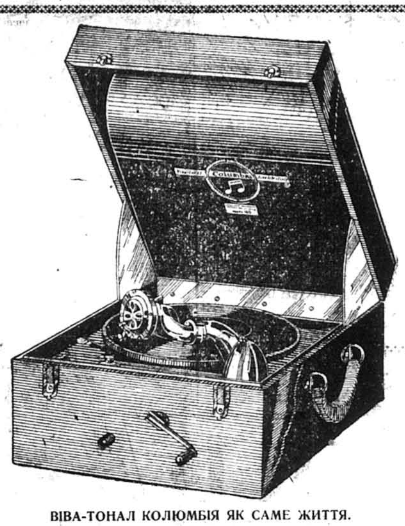
ДІМ НЕ Є ДІМ БЕЗ МУЗИКИ

МУЗИКА РОБИТЬ ВСІХ ВЕСЕЛИМИ

І. КОЛЮМБІЯ ПОРТЕБЛ ЦІНА $25.

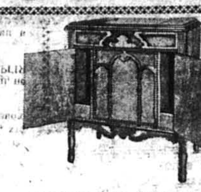
Має подвійну голосійку, грає голосно.

ВІВА-ТОНАЛ КОЛЮМБІЯ ЯК САМЕ ЖИТТЯ.

Ціна отсего фонографа $50, він вартує кождий цент.

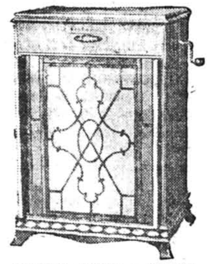
Як грає, то ще виразнійше і голоснійше як сам артист грає.

КОНЗОЛ ВІВА ТОНАЛ КОЛЮМБІЯ ЦІНА $125.

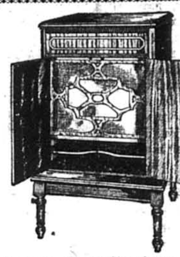
Від другої компанії такий фонограф $165.

Тож знайте, що купуєте і не переплачуйте.

ДІЙСНА КРАСА І ПРИЄМНІСТЬ.

Ціна того фонографа $300.

Гармоні Колюмбія Фонограф ЦІНА $75.

Коли не хочете стратити богато грошей, прийдіть і послухайте, як той фонограф грає.

ВІВА ТОНАЛ КОЛЮМБІЯ $175.

Той фонограф Січовий Базар спеціяльно рекомендує нашим людям купити. Дістанете його дешевше, а виглядає як малюнок. Ми вислали такі фонографи вже на всі кінці світа. До краю, Шикаго, Аргентини, де лиш хто захотів.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Отсим повідомляється Украïнських Громадян в Америці північній і полудневій, що бувша фірма СІЧОВИЙ БАЗАР, а тепер СУРМА БУК І МУЗІК КО., дальше поширює свій бизнес, щоб все лучше обслугувати Вас.

Від дня 1. квітня с. р. К. Лисюк зістав вибраний головним секретарем отсеї корпорації. К. Лисюк вже знаний українській кольонії як щирий жертводавець на українські цілі, хоть сам має свій знаменитий ($100.000) бизнес, та не задоволяється тим але приступає до Базару, бо тут є нагода більше ширити українську культуру.

Пляни Січового Базару є заснувати подібні бизнеси по цілій Америці. Доброю обслугою заохотити своїх людей до купования все від своїх.

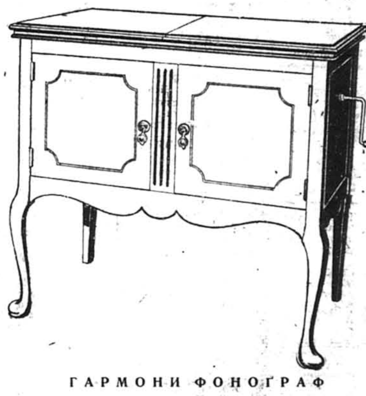
Крім музики, поширювати книжки і українські вироби.

Доси СУРМА БУК І МЮЗІК КО. має три стори, Централя в Ню Йорку у Нюарку і Пасейку відділи.

Через поширення відділів зменшиться розходи і коли будуть меньші розходи, то будемо могли все дешевше продавати.

Того тижня в Січовім Базари спеціяльна випродаж фонографів. Це наш секрет, як можемо так дешево продавати, але хто до нас зайде, то переконається. Кождого дня може мати в себе гарну музику і рекорди українського соловея С. Крушельницької та М. Зазуляка.

Дякуємо за дотеперішне попертя всім нашим костумерам і прихильникам.

ГАРМОНИ ФОНОГРАФ

Ціна $75. Колюмбія спеціяльно виробила той фонограф для тих, що не хотять богато витратити грошей а бажають мати гарні меблі. Самі придивіться на цей чудовий виріб.

Віва Тонал Колюмбія $90.

Троха більший як портебл, але грає як великий.

Перша українська спілка Сурма Бук і Мюзік Ко. в Ню Йорку, яка дає нагоду всім і кождому скористати.

1. Ми даємо фонографи до грання на вигідні сплати тижнево чи місячно лише за зложенням маленького задатку. Нащож Вам тратити час і чекати, поки Ви зберете гроша на купно фонографа, коли ми дамо Вам без грошей, а пройде час і Ви не оглянетесь як виплатите. Все одно, Виж мусите купити колиб то не було і дебто не було. То купіть у нас і зараз. Будете мати задоволення і піддержите український бизнес.
2. Всі замовлення полагоджуємо в тойже самий день. Не посилайте наш грошей, лише замовлення, а заплатите, коли Вам доручать на Вашім мешканню.
3. Нам треба сотки агентів по цілій Америці для продажі наших фонографів і рекордів. Не залишаючи своєї сталої посади кождий може побільшити свій зарібок в двоє. Треба лише мати чесність, енергію і трошка порушати головою. Коли Ви хочете заробити, то просимо написати до нас по інформації, або зайти до офісу. нам треба 10 агентів на Ню Йорк з тижневою платнею і %% з обороту.

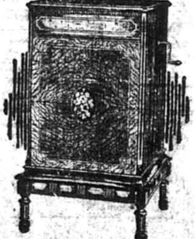
Колстер Колюмбія фонограф.

Ціна його $475.00. Скажете за дорогий, але колиб почули його, то того не скажете. Той фонограф щойно вийшов і маємо на него спеціяльну оферту. Заходіть послухати.

4. Хочемо навязати звязки з Українцями по всему світі для поширювання нашого бізнесу. АГЕНТИ І ТОРГОВЦІ, МАЄТЕ НАГОДУ, ЯКУ РАДИМО ВАМ ВИКОРИСТАТИ ДЛЯ ВАШОЇ ВЛАСНОЇ КОРИСТИ.
5. Всі Українці, які хочуть взяти на себе агентство, або відкрити відділ нашої торговлі в інших містах, просимо до нас зголоситись особисто чи листом. Даємо кредити. Помагаємо організувати відділи. Для своїх відділів даємо безплатну рекляму, якої ніхто не давав і не може дати. Ми асигнували на 1928 рік на рекляму 10,000 дол. Піддержимо кождого, хто буде лише з нами працювати для розвою українського бізнесу в Америці.

Для того, щоби з нами стати до праці, не треба грошей, а лише ЧЕСНІСТЬ, ЕНЕРГІЯ І НЕ ПОРОЖНА ГОЛОВА.

Слідкуйте за нашими оголошеннями в українських часописах.

Віва тонал Колюмбія, ціна $115. Гарно декорований, в хаті дуже гарно презентується.

ВСІ ЦІ ФОНОГРАФИ, ЯК ТАКОЖ РЕКОРДИ, ПЯНА І ДРУГІ РІЧИ МОЖНА НАБУТИ

SURMA BOOK & MUSIC CO., Inc.,

ВІДДІЛ: NEWARK, N. J. 47 BEACON STREET,

103 AVENUE A (межи 6-тою і 7-мрю улицею) **NEW YORK, N.Y.**

ВІДДІЛ: 192 MONROE STREET, PASSAIC, N. J.